

2019

M.A.

2nd Semester Examination

SANSKRIT

Paper : SAN-205

Full Marks : 40

Time : 2 Hours

*The figures in the margin indicate full marks.
Candidates are required to give their answers
in their own words as far as practicable.
Illustrate the answers wherever necessary.*

सर्वे प्रश्नाः संस्कृतेनैव समाधेयाः

1. यथेच्छं प्रश्नद्वयं समाधेयम् : 2×2=4
- (a) को नाम वेदान्तः ?
- (b) 'अनुबन्धः' इत्यनेन किं बोध्यते ?
- (c) अज्ञानस्य कति शक्तयः सन्ति ? काश्च ताः ?
- (d) महावाक्यं किमुच्यते ? उदाहरणमेकं प्रदेयम्।

[Turn Over]

2. प्रश्नद्वयं समाधेयम्:

4×2=8

- (a) को नाम अध्यारोपः ?
- (b) व्याख्यायताम् - 'एतानि आकाशादीनां सात्त्विकांशेभ्यः व्यस्तेभ्यः पृथक् क्रमेणोत्पद्यन्ते'।
- (c) वायवः कति? के च ते? तेषां लक्षणं लिख्यताम्।
- (d) पञ्चीकरणं नाम किम्? तत्र प्रमाणं च किम्

3. एकः प्रश्नः समाधेयः :

8×1=8

- (a) अधिकारिलक्षणं यथाग्रन्थं व्याख्यायताम्।
- (b) अज्ञानस्वरूपं सदानन्दयोगीन्द्रमतानुसारम् आलोच्यताम्।

4. प्रश्नद्वयं समाधेयम् :

2×2=4

- (a) 'अथ शब्दानुशासनम्' इत्यत्र 'अथ' इति शब्दस्य कीदृशोऽर्थः ग्रन्थकारेण स्वीकृतः ?
- (b) 'इन्द्रशत्रुर्वर्धस्व' इत्यत्र 'इन्द्रशत्रुः' इति पदे कीदृशोऽर्थः अभिप्रेतः ?
- (c) जातस्य पुत्रस्य कीदृशं नामकरणं शास्त्रसम्मतम्?
- (d) पस्पशाशब्दस्यार्थः कः ?

(3)

5. प्रश्नद्वयं समाधेयम् :

4×2=8

- (a) 'शब्दानुशासनम्' इति पदस्य व्युत्पत्तिः ससूत्रं प्रदर्शनीया।
- (b) व्याकरणमते पदार्थस्य शक्तिः कुत्रास्ति?
- (c) शब्दानामुपदेशः कथं करणीयः?
- (d) सिद्धे शब्दार्थसम्बन्धे इत्यत्र विचार्य सिद्धशब्दस्यार्थो निरूपणीयः

6. एकः प्रश्नः समाधेयः

8×1

- (a) व्याकरणस्य मुख्यप्रयोजनानि आलोच्यन्ताम्।
 - (b) वैयाकरणमते शब्दस्वरूपं महाभाष्यानुसारं प्रस्तूयताम्?
-